

Степан Полторак,
Міністр оборони України, генерал-полковник,
кандидат педагогічних наук, доцент,
заслужений працівник освіти України

Рецензія на колективну монографію «Військові злочини: кримінально-правова, криміналістична та кримінологічна характеристика»

Колективом авторів підготовлено та видано монографію за редакцією відомих вітчизняних науковців В. М. Стратонова та Є. Л. Стрельцова «Військові злочини: кримінально-правова, криміналістична та кримінологічна характеристика» (Військові злочини: кримінально-правова, криміналістична та кримінологічна характеристика: колективна монографія / за заг. ред. В. М. Стратонова, Є. Л. Стрельцова. — Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. — 340 с.). Видання містить низку наукових публікацій найактуальнішого для сучасності спрямування, в яких розкриваються важливі питання кримінально-правової, криміналістичної, кримінологічної характеристики військових злочинів.

Плідним, зокрема, є продемонстрований колективом авторів підхід до розкриття комплексу питань військово-кримінального напрямку юриспруденції. Такий підхід варто визнати найбільш вдалим та ефективним з позиції його практичного засвоєння, а практичне значення монографії в умовах проведення на сході держави антитерористичної операції, виходить на перше місце. Водночас, і на цьому необхідно акцентувати увагу, видання має відчутний науковий потенціал, реалізація якого є значним кроком у розвитку військово-кримінальної доктрини.

Започатковує монографію розділ, присвячений важливій темі сучасної воєнної політики України в контексті її військово-кримінального вираження, забезпечення воєнної безпеки військово-кримінальними засобами. Наповненим новим змістом виявилось прочитання професором Є. Л. Стрельцовим воєнної складової в системі національної безпе-

ки нашої держави. Вказаний автор відомий працями високого наукового рівня з кримінального права. Цього разу нагадал чи не вперше запропоновано його власне аргументоване бачення воєнної стратегії в системі національної безпеки. Не можна не погодитися з думкою Є. Л. Стрельцова стосовно того, що проблема протидії злочинності в Збройних Силах України та в інших військових формуваннях є проблемою забезпечення національної безпеки, позаяк «чим вищий рівень злочинності в армії, тим менше можливостей використання її як ефективного інструменту вирішення зовнішньополітичних та внутрішніх проблем». Професор Є. Л. Стрельцов справедливо акцентує увагу на комплексному вирішенні проблем протидії злочинності у воєнній сфері, де важливим виявляється об'єднання зусиль військових формувань та правоохоронних органів відповідно до їхньої компетенції.

Логічним продовженням та розвитком висловлених попереднім автором концептуальних ідей є підготовлений доцентом П. П. Богущьким підрозділ, в якому розкриваються міждисциплінарні характеристики правового режиму воєнної безпеки суспільства. Парадигма воєнної безпеки містить ознаки міждисциплінарного інституту в системі права і безумовно має вихід на вирішення питань військового правопорядку, де протидія злочинам набуває актуальності. Достатньо аргументована наукова позиція стосовно воєнної безпеки як міждисциплінарного інституту в системі національної безпеки і системі права заслужує на увагу та підтримку.

Не оминули автори монографії проблеми реформування воєнної правоохо-

ронної системи. Цій актуальній тематиці присвячені публікації доцентів М. І. Карпенка та Є. І. Григоренка, а також інших науковців у другому розділі монографії.

У третьому розділі монографії, де розкриваються загальні та окремі проблеми кримінального процесуального, криміналістичного спрямування щодо протидії військовим злочинам, привертає особливу увагу підрозділ за авторства професора В. М. Стратонова, присвячений складній кримінально-процесуальній діяльності як окремому виду пізнання в процесі розслідування військових злочинів. Не може залишитися не поміченим прагнення авторів наповнити проблематику протидії військовим злочинам міжнародно-правовою тематикою, що спостерігається в цьому розділі видання.

Монографія справедливо виграє серед інших такого роду наукових праць за рахунок розкриття окремих питань військово-правового спрямування. У її четвертому розділі містяться плідні та в

науковому сенсі цікаві публікації П. В. Макушева, Г. О. Блінової, Б. В. Бабіна, М. С. Туркота, А. С. Овчаренка, Т. В. Жалій та інших науковців.

Попри загальну схвальність, видання має й окремі недоліки, що цілком зрозуміло через, насамперед, першу спробу комплексного дослідження протидії військовим злочинам із застосуванням загальнотеоретичних, галузевих та прикладних доробок, через відверте бажання авторів вийти за межі традиційного подання матеріалів, які стосуються протидії таким злочинам.

Можна висловити й певні зауваження стосовно подання матеріалів авторами окремих публікацій. Проте необхідно підтримати авторів монографії та подякувати їм за новаторську й копітку працю, що знайде належну оцінку серед науковців і практикуючих юристів, які працюють над вирішенням проблеми протидії злочинності у военній сфері.